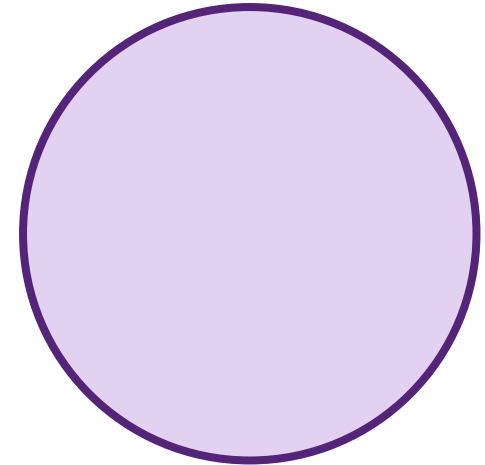

Introduktion till objektorienterad programmering i Java

OO steg 1: Klasser

- Bilar är komplicerade – vi tar *cirklar* som exempel (ritprogram?)

- För att lagra info om **cirklar** som **objekt** i **Java**:
 - Skapa en **cirkelklass** som beskriver ”cirklar i allmänhet”

Varje Java-klass är i sin **egen fil**, med "samma" **namn**
(Avancerat undantag: nästlade klasser)

Circle.java

```
class Circle {
```

```
    Definiera fält (se del 2)
```

```
    Definiera konstruktorer (se del 4)
```

```
    Definiera metoder (se del 3)
```

```
}
```

Medlemmar

...och vad ska klasser heta?

- Klasser är saker (substantiv)
 - Namnges i singular
 - **class** Circle → create a new Circle
 - **class** Tower → every Tower has a Location
 - Plural blir "fel"
 - **class** Locations? → every Locations has...
 - Verb blir "fel"
 - **class** MakeEnemies → EnemyMaker

Klassnamn använder "CamelCase":

ArrayList, ProcessBuilder,
StackTraceElement

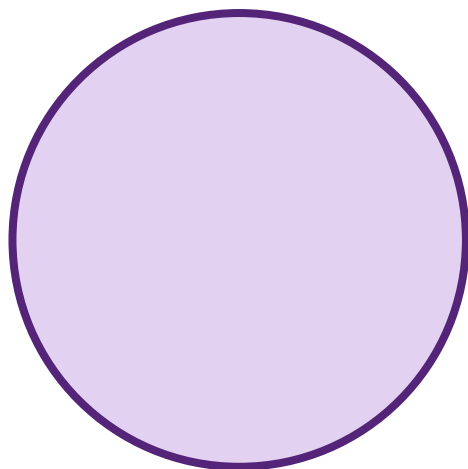

00 steg 2: Egenskaper och fält

- Vi har nämnt att mojänger/objekt har egenskaper
 - Vissa kan vara *konstanta*, andra kan *ändras* efter att objektet skapas

Längd/höjd
Färg
Motorstyrka
Toppfart
Nuvarande fart
Kvarvarande bränsle

Koordinater (x,y)
Radii (radius)

- Egenskaper ska ha **beskrivande namn**, precis som variabler
 - En lista som innehåller alla *nätverksuppkopplingar*:
 - `c` // Contains all current connections
→ **connections**, **currentConnections**
 - **(allaUtomFörstaBörjarMedStor**,
ger skillnad mot klasser men man ser var ord börjar)
 - En egenskap som är sann om spelet är igång:
 - **if (startGame)**
→ **if (gameRunning)**
 - **Fler exempel**
 - **x,y** – OK, koordinater
 - **temp, foo, bar** – vad är detta?
 - **index** – eller **selectedIndex?**
 - **left** – eller **livesLeft?**
 - **s=52** – eller **deckSize=52?**

Bra namn →
färre kommentarer
behövs!

Sträva efter
självdokumenterande kod!

Deklarera fält i en klass

- Egenskaper deklarerar som **fält** (**medlemsvariabler**) i en **klass**

All kod för klassen är *inuti* klassdeklarationen

Circle.java

```
class Circle {  
    double x, y;  
    double radius;  
}
```

Ange *datatyp* för varje fält

En klass

talar om vilken sorts information alla cirkelobjekt ska innehålla

Ännu har vi inte skapat någon cirkel, bara en "ritning" eller "stämpel"!

medlemsvariabel = member variable
fält = field
klass = class

Lagra fält i ett objekt

- Varje **objekt** vi skapar får sitt **eget lagringsutrymme** för fälten
 - Alla cirklar **har** en radie; varje cirkel har **sin egen** radie

Datorns minne	
Object header:	(data)
x	12.7
y	4.512
radius	0.0002
Object header:	(data)
x	23.9
y	3.222
radius	12.7

8-12-16 bytes
"extra objektinfo",
inkl *typinfo* ("Circle")

3*8=24 bytes för fälten

Python 3.9:
48+3*24 = 120 bytes
för motsvarande
objekt

ÖVERKURS:
Project Valhalla → Value Types,
objekt "inline" utan headers

- Fält har skyddsnivåer:

- **private** – bara klassens egen kod kan komma åt fältet

- Klassen har full kontroll – oftast bra!

Princip:

**Färre som kommer åt något →
enklare att verifiera, ändra**

- **public** – alla kan komma åt fältet

- T.ex. svårt att ändra datatyp senare – annan kod kan sluta fungera

- (Mer diskussion i ett annat avsnitt)

Circle.java

```
public class Circle { // Klasser är oftast public  
    private double x, y;  
    private double radius;  
}
```

- Använd **punkt** för att komma åt ett fält i ett objekt

Circle.java

```
public class Circle {  
    private double x, y;  
    private double radius;  
    public static void inspect(Circle circ) {  
        System.out.println("Hey! You gave me a circle!");  
        System.out.println("Its radius is " + circ.radius);  
    }  
}
```


- Om inget annat sägs, kan fältvärden ändras

Person.java

```
public class Person {  
    private String personnummer;  
    public static void modify(Person person) {  
        person.personnummer = "This is garbage!"  
    }  
}
```

- För att förhindra det: Deklarera fältet final

Person.java

```
public class Person {  
    private final String personnummer;  
    public static void modify(Person person) {  
        person.personnummer = "This is garbage!"  
    }  
}
```

Kompileringsfel!

Alla fält är final →
klassens objekt är
immutable
(≈ oföränderliga)

*Mer om final när vi
diskuterar pekare!*

00 steg 3: Beteende och metoder

Objekt i verkligheten
gör saker, har **beteenden**

Spontant, "aktivt":
Kamelen *väljer* att spotta

Inte associerat med just OO
Se multitrådning
eller autonoma agenter (AI)

Reaktivt, på begäran:
Tryck på tutan → bilen tutar

Uppnås via metoder (methods)
som kan anropas

- Varje cirkel ska kunna beräkna sin area
 - Deklarera en metod som returnerar detta

Metoder placeras oftast *efter* fält

Circle.java

```
public class Circle {  
    private double x, y;  
    private double radius;  
    public double getArea() {  
        return Math.PI * radius * radius;  
    }  
    public void setRadius(double newR) {  
        radius = newR;  
    }  
}
```

Ange alltid vad som returneras
(datatyp eller void)

Parametrar har
typer, namn

- I metodens **kropp (body)** anges vad metoden ska göra
 - Som i en "vanlig" funktion – med en skillnad:

Circle.java

```
public class Circle {  
    private double x, y;  
    private double radius;  
    public double getArea() {  
        return Math.PI * radius * radius;  
    }  
    public void setRadius(double newR) {  
        radius = newR;  
    }  
}
```

Kan direkt komma åt objektets fält!

...Men vilken radie
i vilket objekt?

Vi kan skapa 1000 cirklar,
och var och en har en egen radie!

this

This 1: Detta objekt

- Om vi tar bort "förkortningar":

Circle.java

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public double getArea() {  
        return Math.PI *  
    }  
    public static void main(String[] args) {  
        Circle c1 = ...;  
        Circle c2 = ...;  
        double a = c1.getArea(),  
        double b = c2.getArea();  
    }  
}
```

"radius" var en förkortning för
"this.radius"

Fältet "radius" i objektet "this"...
men vad är "this"?

"this" är objektet vars metod anropades!
I första anropet: this är samma objekt som c1
I andra anropet: this är samma objekt som c2
(Python: "self")

This 2: Omskrivning

- Nästan som om kompilatorn skrev om koden
 - Adderade en *this*-parameter till varje metod

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public double getArea() {  
        return Math.PI *  
            this.radius * this.radius;  
    }  
    public static void main(String[] args) {  
        Circle c1 = ...;  
        double a = c1.getArea();  
    }  
}
```

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public double getArea(Circle this) {  
        return Math.PI *  
            this.radius * this.radius;  
    }  
    public static void main(String[] args) {  
        Circle c1 = ...;  
        double a = getArea(c1);  
    }  
}
```

"Implicit parameter":
this

(Nästan: Det finns viktiga skillnader, t.ex. i ärvning)

This 3: Utelämna this

- Kan ofta utelämna **this**
 - Givet en identifierare "radius" söker kompilatorn efter:
 1. Lokala variabler och parametrar "radius"
 2. Fält "radius"

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public double getArea() {  
        return Math.PI *  
            this.radius * this.radius;  
    }  
    public static void main(String[] args) {  
        Circle c1 = ...;  
        double a = c1.getArea();  
    }  
}
```

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public double getArea() {  
        return Math.PI * radius * radius;  
    }  
    public static void main(String[] args) {  
        Circle c1 = ...;  
        double a = c1.getArea();  
    }  
}
```

"Det finns inget radius,
så de måste mena
this.radius..."

This 4: Gömda fält

- Men variabler och parametrar gömmar fält ("hiding")

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public void setRadius2(double newR) {  
        System.out.println(radius); // Finns variabel/parameter? Nej! Skriv ut fältet  
        radius = newR;             // Sätter fältets värde  
    }  
}
```

Olika namn (radius, newR)

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public void setRadius2(double radius) {  
        System.out.println(radius); // Finns variabel/parameter? Ja! Skriv ut den  
        System.out.println(this.radius); // Måste vara fältet  
        radius = radius;             // Sätter argumentet till sitt eget värde...  
        this.radius = radius;       // Sätter fältets värde  
    }  
}
```

Samma namn (radius),
parameter gömmer fält

Namngivning av metoder

SIMPLY EXPLAINED

SELF DOCUMENTING CODE

- Namngivning: Ge beskrivande namn som normalt är verb
 - **allaUtomFörstaBörjarMedStor**
 - `update(); // Moves all enemies`
→ `moveEnemies();`
 - `doIt()` → **`shuffleDeck()`**
 - `units()` → **`setUnitType()`**
 - `moveList()` missvisande om metoden *returnerar* en lista på förflyttningar
→ **`getMoveList()`**
 - `bandit()` "Kan du **bandita** lite?"
 - ...
 - Vi säger till objektet att göra något!
 - **`playerMovement()`**? "Hey you, `playerMovement()` for me!"
 - **`movePlayer()`**? "Hey you, move player for me!" – better
 - **`keyBindingsAdder()`**? → `addKeyBindings()`

Namngivning 2: Overloading

- Metoder kan överlagras (overloading)
 - Olika metoder i samma klass med samma namn

```
public class Printer {  
    public void print(int val) { ... }  
    public void print(double val) { ... }  
    public void print(double val, int precision) { ... }  
}
```

Skiljs åt av antal argument +
argumenttyperna

- Användning:
 - När metoderna gör i princip samma sak
 - När det vore onödigt krångligt att hitta på egna namn (printInt, printDouble, ...)

**OO steg 4:
Att skapa objekt – via konstruktörer**

- Att **skapa** nya listor, tupler osv. i Python:

```
tomLista = []  
minLista = ["a", "b", "c"]  
minTupel = (12, 34, 56)  
minDict = {"a": 1, "b": 2 }
```

Egen syntax för listor, ...

**Ange alla element
som listan / tupeln / ...
ska innehålla**

**Hakparenteser []
skapar nya listobjekt
i Python!**

Skapa objekt 1

- Hur skapar man nya objekt i Java?

Generell "objektsyntax",
ange värdet på varje fält?

```
Circle myCircle =  
Circle[[12.7, 4.512, 0.0002]];
```

Nej: Många klasser har fält
som ska beräknas
eller kan lämnas tomma
eller är privata för internt bruk

Måste kunna välja vilka fält vi sätter

Datorns minne

Object header:	(data)
x	12.7
y	4.512
radius	0.0002

- Hur **skapar** man nya objekt i **Java**?

Först skapa "nollställt" objekt,
med alla fält "nollställda",
sedan sätta önskade värden utifrån?

```
Circle myCircle;  
myCircle.x = 10;  
myCircle.y = 20;  
...
```

Nej: Tillåter godtyckliga värden
Listor kan innehålla vad som helst
Men *cirklar* ska ha radie > 0

Klassen ska kunna garantera detta!

Fundamental princip:
"Klassen bestämmer över sina objekt"
(kan förhindra manipulation utifrån

Datorns minne

Object header:	(data)
x	0
y	0
radius	0

- Låt klassen ange konstruktörer, speciella metoder för att initialisera objekt

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;
```

Ingen returtyp (inte void!)
Samma namn som klassen

→ Detta är en konstruktor!

```
    public Circle(double x, double y, double radius) {  
        ...  
        ...  
        ...  
    }  
}
```

- **Ibland** vill vi:
 - Kunna sätta specifika värden på alla fält

```
public class Circle {  
    private double x, y, radi
```

En parameter per fält

```
    public Circle(double x, double y, double radius) {  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
        this.radius = radius;  
    }  
}
```

En tilldelning per fält;
"this" är det nya objektet

```
public static void main(String[] args) {  
    Circle c1 = new Circle(10.0, 20.0, 14.2);  
}
```

Vi anropar konstruktorn
med new
och anger lämpliga parametrar

Konstruktörer 3: Vad händer?

- 1: Minne allokeras (reserveras) för objektet
- 2: Alla fält får defaultvärden
 - Heltal: 0
 - Floating point: 0.0
 - Boolean: false
 - Objekt: null (diskuteras senare)
- 3: Konstruktorn anropas

Object header:	(skräp)
x	(skräp)
y	(skräp)
radius	(skräp)

Object header:	Circle
x	0.0
y	0.0
radius	0.0

```
Circle(double x, double y, double radius) {  
    this.x = x;  
    this.y = y;  
    this.radius = radius;  
}
```

Fundamental princip:

“Klassen bestämmer över sina objekt” – *klassen* anger konstruktorkoden!

- Ibland vill vi:
 - **Kontrollera** att bara **tillåtna värden** anges

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;
```

```
    public Circle(double x, double y, double radius) {  
        if (radius <= 0.0) {  
            throw ...signalera fel...;  
        }  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
        this.radius = radius;  
    }  
}
```

**Se till att radien > 0,
annars avbryts konstruktorn
→ inget objekt skapas**

- Ibland vill vi:
 - Ta in värden i **annat format** än det klassen använder

```
public class Circle {  
    private double x, y, radi
```

Anta en "punktklass"
som lagrar x, y

```
    public Circle(Point center, double radius) {  
        if (radius <= 0.0) throw ...;  
        this.x = center.x;  
        this.y = center.y;  
        this.radius = radius;  
    }  
}
```

Ta ut x och y
från "centrumpunkten"

- Ibland vill vi:
 - Beräkna värden på fält från andra parametrar

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    private double area;  
  
    public Circle(double x, double y, double circumference) {  
        if (circumference <= 0.0) throw ...;  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
        this.radius = circumference / (2*Math.PI);  
        this.area = Math.PI * radius * radius;  
    }  
}
```

Beräkna radie från omkrets

Beräkna area från radie

- Ibland vill vi:
 - Sätta värden själva eftersom de är "interna" detaljer, inte något som anroparen ska bry sig om

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    private int timesPainted;
```

Håll reda på antalet gånger
vi har ritat cirkeln (statistik)

```
    public Circle(double x, double y, double radius) {  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
        this.radius = radius;  
        this.timesPainted = 0;  
    }  
}
```

Från början är antalet alltid 0

- En konstruktor **kan** göra **vad som helst**

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    private boolean debugMode;  
    public Circle(double radius) {  
        System.out.println("Hello, world!");  
        System.exit(0);  
    }  
}
```

**Inte vad man ska göra,
men man kan**

**Normalt: konstruera objektet
(sätt snabbt de fält som behövs),
lämna andra uppgifter
till de vanliga metoderna**

- Ibland kan man vilja **kopiera objekt**
 - Konstruktör som tar ett objekt av samma typ

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public Circle(double x, double y, double radius) {  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
        this.radius = radius;  
    }  
    public Circle(Circle other) {  
        this.x = other.x;  
        this.y = other.y;  
        this.radius = other.radius;  
    }  
}
```

Kopieringskonstruktör:
Tar ett objekt av samma typ

Konstruktører 10: Overloading

- En klass kan ha flera konstruktører
 - Alla heter samma som klassen → overloading

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public Circle(double x, double y, double radius) {  
        this.x = x;  
        this.y = y;  
        this.radius = radius;  
    }  
    public Circle(Point center, double diameter) {  
        this.x = center.x;  
        this.y = center.y;  
        this.radius = diameter / 2;  
    }  
}
```

Konstruktörer 11: Minst en!

- Varje klass har minst en konstruktor
 - Har du inte skrivit någon?
Då skapar Java en tom konstruktor utan argument!

```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
}
```



```
public class Circle {  
    private double x, y, radius;  
    public Circle() {  
        // Gör ingenting →  
        // alla fält har defaultvärden (0, 0.0, false, ...)  
    }  
}
```


Fält, metoder och konstruktorer i uppräkningsbara typer

- Uppräkningsbara typer är (en särskild sorts) klasser

```
public enum DayOfWeek
```

```
{
```

```
    MONDAY(true), TUESDAY(true), WEDNESDAY(true), THURSDAY(true),  
    FRIDAY(true), SATURDAY(false), SUNDAY(false);
```

```
    private final boolean isWorkDay;
```

```
    private DayOfWeek(boolean isWorkDay) {  
        this.isWorkDay = isWorkDay;  
    }
```

```
    public boolean isWorkDay() {  
        return isWorkDay;  
    }
```

```
}
```

Kan ha egna egenskaper
som sätts i konstruktorn

En konstant som **MONDAY**
är ett objekt
som *känner till* information
om sig själv

Skillnad från vanlig klass:
Kan inte skapa nya objekt
utöver de 7 vi deklarerade